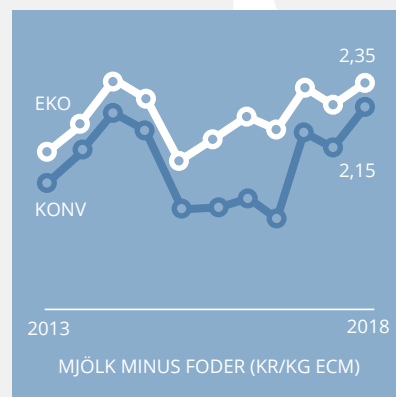
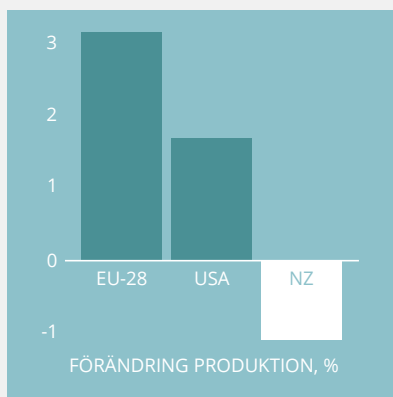
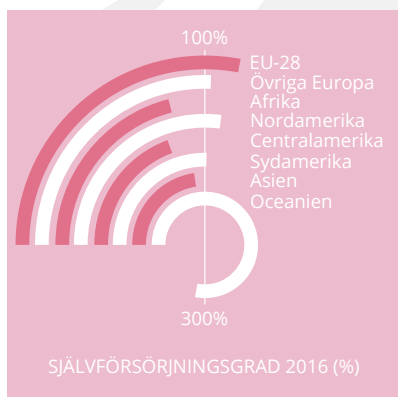




MJÖLKRAPPORTEN

NR 4 DECEMBER 2017

Utvecklingen på den globala mejerimarknaden präglas av fortsatt höga smörpriser även om priserna sjunkit de senaste månaderna. Lönsamhetsnivån hos mjölkföretagen har legat på en relativt gynnsam och stabil nivå de senaste månaderna. Rapporten handlar om konsumtions- och produktionsutvecklingen inom mjölksektorn samt effekterna för svenska mjölkföretag. I fördjupningsdelen beskrivs den svenska foderstrategin.



Konsumtion. De genomsnittliga världsmarknadspriserna var i november 17 procent högre än för ett år sedan. Efterfrågan på mejeriprodukter ökar i alla de stora importländerna. EU och USA har ökat sin mejerielexport medan exporten från Nya Zeeland, Australien och Argentina minskat på grund av lägre mjölkproduktion i dessa länder. Obalansen mellan fett och protein kvarstår och marknaden för skummjölkspulver är fortsatt svag.

s. 2

Produktion. Den samlade mjölkproduktionen hos de fem största exportaktörerna har successivt ökat sedan i mars i år. I september steg mjölkproduktionen med 2,2 procent jämfört med samma månad förra året. Mjölkproduktionen ökade i EU och USA, medan produktionen minskade i Australien, Nya Zeeland och Argentina. Den globala mjölkproduktionen förväntas öka med 1,6 procent under 2017. Den svenska mjölkinvägningen har under årets tio första månader minskat med 1,6 procent. Prognosen för hela 2017 är en minskad svensk mjölkinvägning med 1,1 procent.

s. 4

Mjölkföretagen. Lönsamhetsnivån har legat på en relativt gynnsam och stabil nivå de senaste månaderna, vilket beror på små förändringar av avräknings- och foderpriserna. Det har bidragit till en ökad optimism bland landets mjölkföretagare. Varannan mjölkföretagare säger att de har en positiv eller mycket positiv framtidsstro de kommande tre åren, enligt en nyligen genomförd undersökning av LRF Mjolk.

s. 6

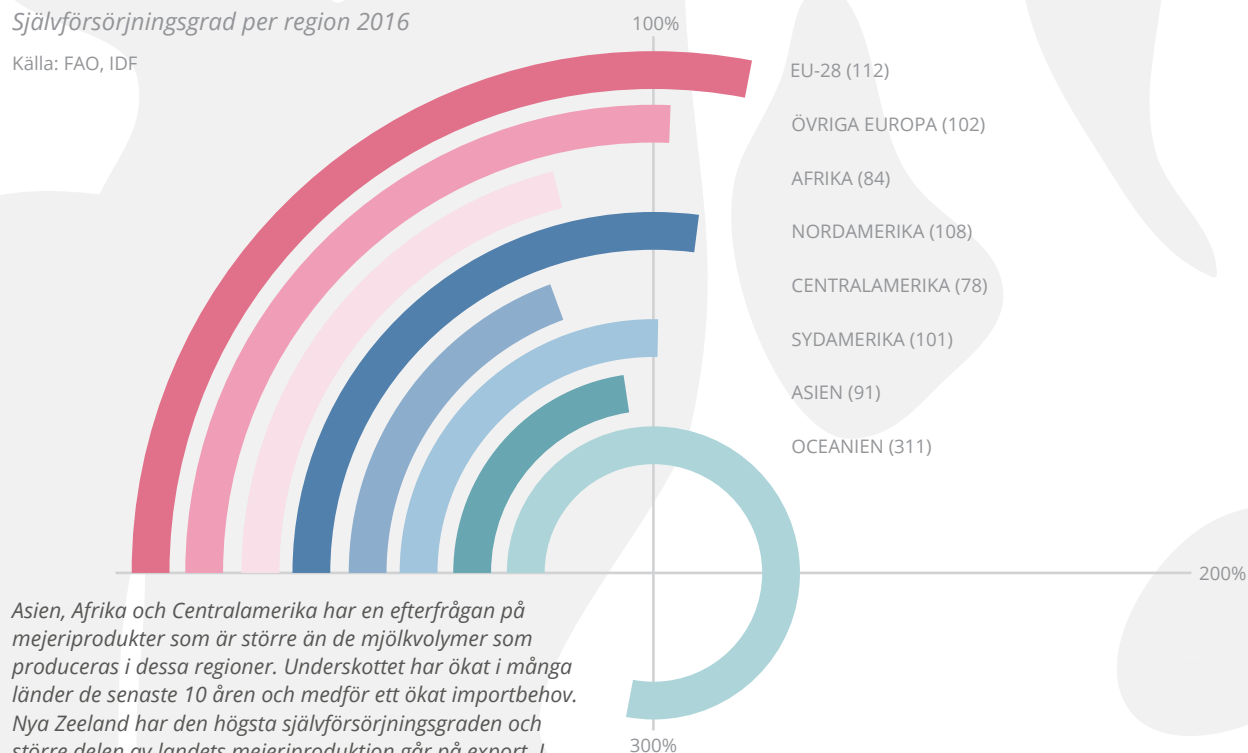


Konsumtion

Utvecklingen på den globala mejerimarknaden präglas fortsatt av höga smörpriser även om priserna sjunkit de senaste månaderna, Obalansen mellan fett och protein kvarstår och marknaden för skummjörkspulver är fortsatt svag. De genomsnittliga världsmarknadspriserna var i november 17 procent högre än för ett år sedan. Efterfrågan på mejeriprodukter ökar i alla de stora importländerna.

Självförsörjningsgrad per region 2016

Källa: FAO, IDF



Asien, Afrika och Centralamerika har en efterfrågan på mejeriprodukter som är större än de mjölkvolymen som produceras i dessa regioner. Underskottet har ökat i många länder de senaste 10 åren och medför ett ökat importbehov. Nya Zeeland har den högsta självförsörjningsgraden och större delen av landets mejeriproduktion går på export. I framför allt EU och USA har överskotten ökat de senaste åren med ökad export som följd.

Global handel. Under januari–september 2017 steg mejeriexporten från de fem största exportländerna med 1,8 procent. EU och USA ökade sin mejeriexport medan exporten från övriga länder sjönk på grund av lägre mjölkproduktion i dessa länder. Från EU har exporten av ost, helmjörkspulver och skummjörkspulver ökat, medan exporten av övriga produkter har minskat. Mest har EU:s export av skummjörkspulver ökat.

Importen till de fem största importörerna av mjölkprodukter har hittills i år stigit med 11 procent. Algeriet är det land som procentuellt har ökat sin import mest. Den dominerande mejeriimportören Kina har sedan i juni kraftigt ökat sin import. Under juni–oktober steg den kinesiska importen med 26 procent. Importen ökar för alla produktkategorier. Mest har importen av helmjörkspulver och skummjörkspulver stigit, med en ökning med 86

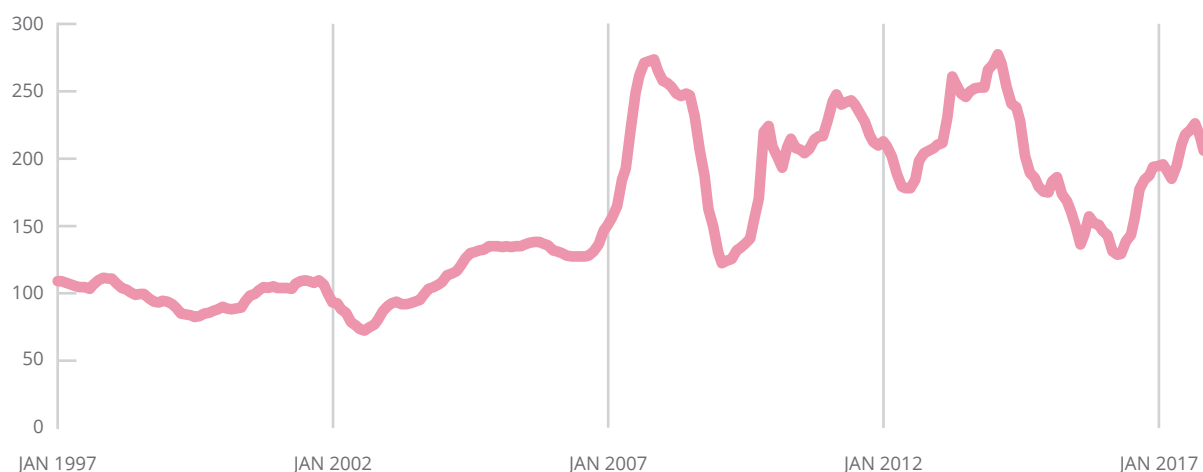
respektive 71 procent de fem senaste månaderna.

Den ryska handelsblockaden fortsätter under nästa år. Rysslands mjölkproduktion har under årets nio första månader stigit med 0,9 procent. Ryssland är fortsatt beroende av import som i första hand sker från grannländerna. Landets mejeriimport har hittills i år stigit med åtta procent. Importen av smör, helmjörkspulver och flytande mjölkprodukter har ökat, medan importen av ost och skummjörkspulver har gått ned.

Internationella priser. Den starka utvecklingen för mejerimarknaden har drivits av rekordhöga smörpriser. Ett "all time high" för smörpriset nåddes i mitten av september då priset låg på drygt 8 100 USD per ton, vilket motsvarar 65 SEK per kg smör. Sedan slutet av september har smörpriserna vänd nedåt och ligger idag 26 procent

FAO:s prisindex för världshandeln med mejeriprodukter 1997-2017

Källa: FAO



Världsmarknadspriserna steg kraftigt från sommaren 2016 fram till september i år då priserna nådde sin högsta nivå någonsin. De senaste två månaderna har priserna åter vänt nedåt, men ligger fortfarande på en historiskt hög nivå. I november var den genomsnittliga prisnivån 35 procent högre än för två år sedan.

lägre än toppnoteringen. Smörpriserna ligger ändå på en historiskt hög nivå och är i dagsläget 26 procent högre än för ett år sedan. Även priserna på helmjölkspulver och skummjölkspulver har fallit under hösten, medan ostpriserna är relativt stabila. Priserna för helmjölkspulver ligger för närvarande på samma nivå som för ett år sedan, medan priserna för skummjölkspulver är 20 procent lägre än i december 2016.

Auktionspriserna i GlobalDairyTrade har sjunkit något under hösten. Sedan början av året är nedgången cirka fyra procent. Priserna för smör och ost har stigit medan priserna för skummjölkspulver och helmjölkspulver har sjunkit. I auktionen den 5 december låg smörpriserna 19 procent högre än i början av året. För helmjölkspulver och skummjölkspulver har priserna gått ned med 16 respektive 36 procent sedan årsskiftet.

Även de genomsnittliga priserna för mjölkprodukter som säljs inom EU har haft en nedåtgående trend under hösten. Priserna för smör, helmjölkspulver och

skummjölkspulver har sjunkit med cirka 15 procent de tre senaste månaderna, medan ostpriserna är fortsatt stabila. EU har fortsatta problem med stora lager av skummjölkspulver. Endast mindre volymer har under året sålts från interventionslagren. De lagrade volymerna har under hösten till och med ökat något och uppgick i slutet av oktober till 376 000 ton.

Sverige. Under årets första nio månader minskade den svenska importen/införseln av mejeriprodukter med 1,8 procent, medan exporten/utförseln sjönk med 4,7 procent. Importen av förpackad mjölk, smör, hårdost och färskost ökade, medan importen av förpackad grädde, yoghurt och övrig ost minskade. Exporten av skummjölkspulver, hårdost, övrig ost, smör och förpackad grädde steg, medan exporten av helmjölkspulver och förpackad mjölk sjönk. Importvärdet har stigit med 11 procent, medan exportvärdet gått upp med 10 procent.

Tolv länder runtom i världen hade 2016 en per capita-konsumtion av dryckesmjölk över 70 kg per person och år. Förutom de nordiska länderna finns de flesta övriga länder med hög konsumtion inom EU. Även Australien och Kanada har en hög konsumtion. Alla länderna utom Irland har haft en stadig minskning av konsumtionen de senaste åren.

Per capita-konsumtion dryckesmjölk 2016 (kg per person och år)



Källa: IDF (International Dairy Federation)



Produktion

Den globala mjölkproduktionen förväntas stiga markant under inledningen av nästa år. Även med en fortsatt stark efterfrågan från i första hand Kina förväntas ytterligare nedgångar för de internationella priserna.

Globalt. Den samlade mjölkproduktionen hos de fem största exportaktörerna har successivt ökat sedan i mars i år. I september steg mjölkproduktionen med 2,2 procent jämfört med samma månad förra året. Mjölproduktionen ökade i EU och USA, medan produktionen minskade i Australien, Nya Zeeland och Argentina.

Inledningen av Nya Zeelands produktionsår startade svagt på grund av kyla och mycket regn, men produktionen tog åter fart i oktober då mjölkproduktionen steg med 2,7 procent. Hårdare miljörestriktioner förväntas dämpa tillväxten för landets mjölksektor de närmaste 5–10 åren. Enligt Fonterras senaste prognos förväntas Nya Zeelands mjölkproduktion öka med 3 procent under produktionsåret 2017/18.

Utvecklingen för mjölkproduktionen i Australien ser i dagsläget mer lovande ut än på flera år. Efter två år med minskad mjölkproduktion har det nya produktionsåret startat med en invägning som ligger strax under förra årets nivå. I september låg landets mjölkinvägning 0,6 procent lägre än för ett år sedan. Men det är stora skillnader inom landet. Utvecklingen hotas av ökade kostnader för foder och energi. För produktionsåret 2017/18

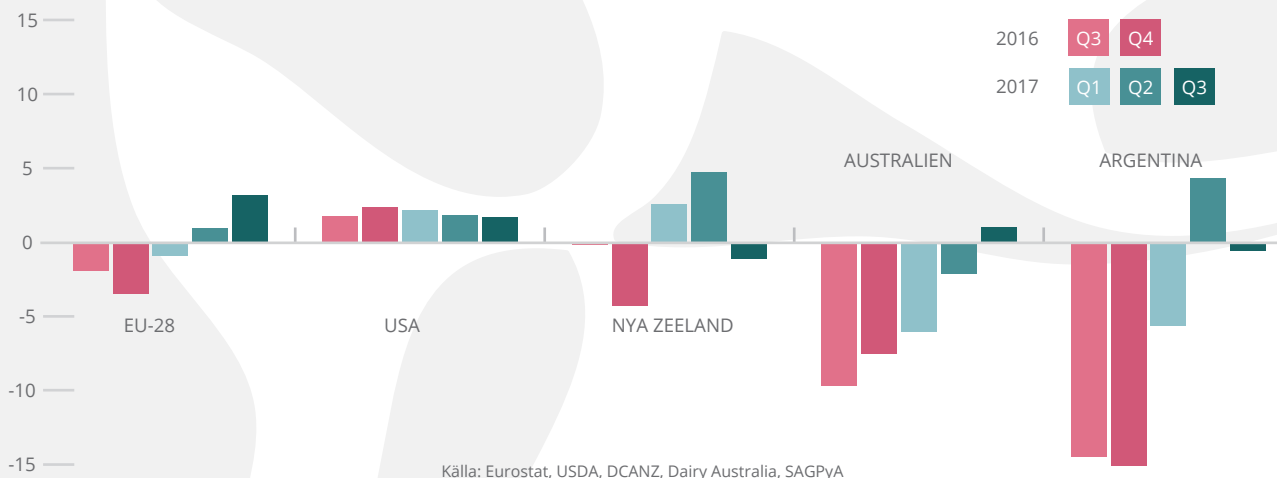
är den senaste prognosen en produktionsökning med mellan två och tre procent.

Mjölproduktionen i USA fortsätter att öka i oförändrad takt. Antalet mjölkkor ökar och mjölkavkastningen per ko stiger. Landets mjölkproduktion ökade i oktober med 1,4 procent. USDA:s senaste prognos för helåret 2017 är en produktionsökning i USA med 2,1 procent. För 2018 bedöms den amerikanska mjölkproduktionen öka med 1,8 procent.

Mjölproduktionen minskade kraftigt i Argentina under 2016. I år har mjölkbönderna gynnats av kraftigt höjda mjölkpriser vilket lett till en återhämtning för landets mjölkproduktion. I oktober var Argentinas mjölkproduktion 1,3 procent högre än i oktober 2016.

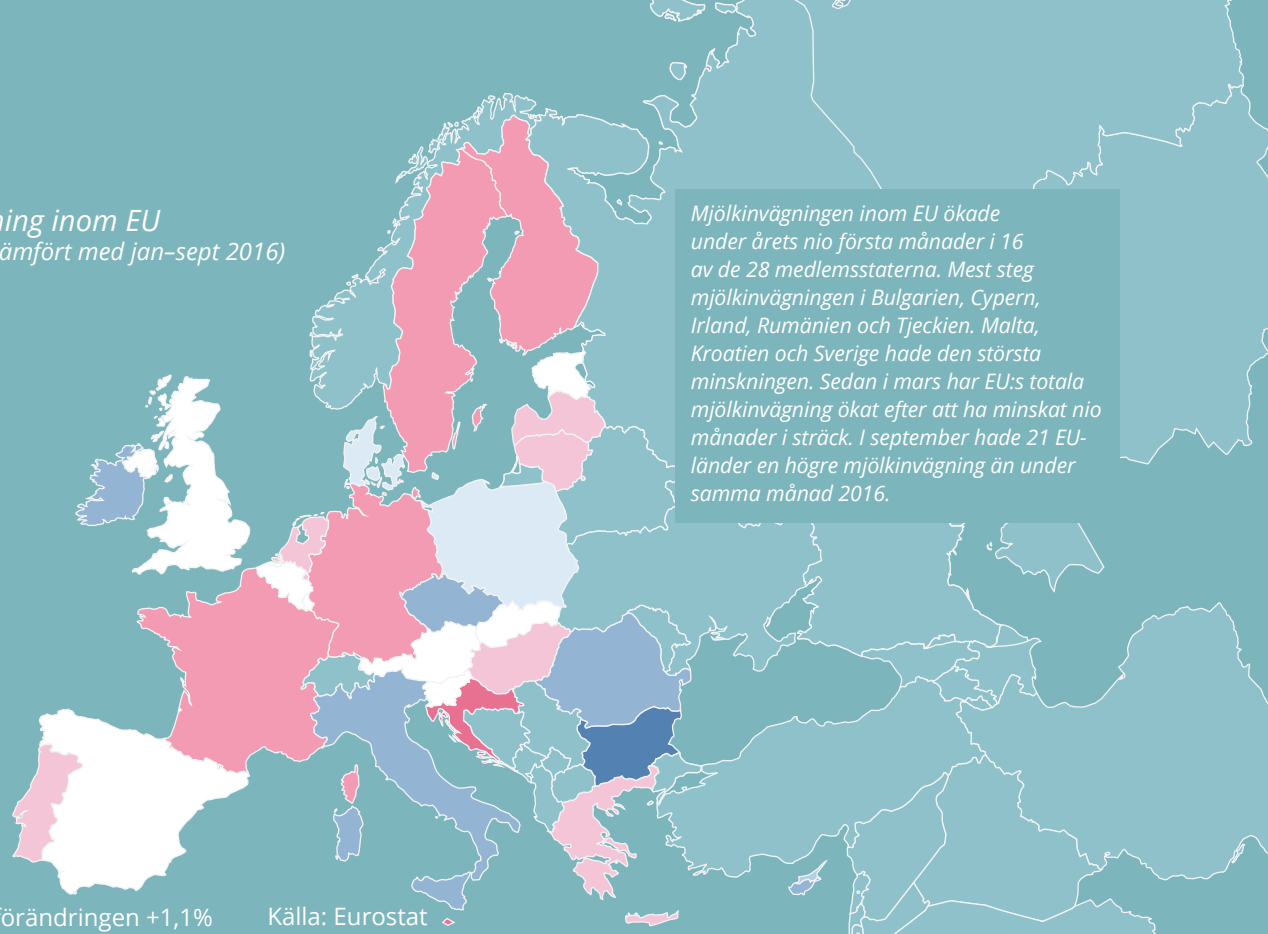
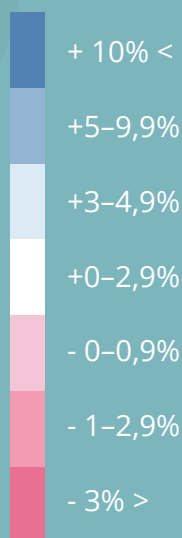
EU. Sedan i mars i år ökar åter EU:s mjölkproduktion, efter den nedgång som skedde perioden juni 2016–februari 2017. I september låg EU:s samlade mjölkinvägning 4,3 procent högre än under motsvarande månad 2016. Mjölkinvägningen ökade i september i 21 av EU:s 28 medlemsländer jämfört med september förra året. För tillfället ökar mjölkinvägningen mest i Bulgarien,

Förändring i mjölkinvägning hos de fem största mejeriexportörerna
Q3 2016–Q3 2017



Under tredje kvartalet i år ökade mjölkinvägningen hos de fem största mejeriexportörerna med 2,2 procent. Detta ska jämföras med situationen för ett år sedan då mjölmängden minskade med 1,4 procent.

Mjölkinvägning inom EU (jan-sept 2017 jämfört med jan-sept 2016)



Mjölkinvägningen inom EU ökade under årets nio första månader i 16 av de 28 medlemsstaterna. Mest steg mjölkinvägningen i Bulgarien, Cypern, Irland, Rumänien och Tjeckien. Malta, Kroatien och Sverige hade den största minskningen. Sedan i mars har EU:s totala mjölkinvägning ökat efter att ha minskat nio månader i sträck. I september hade 21 EU-länder en högre mjölkinvägning än under samma månad 2016.

Rumänien, Irland, Tjeckien och Danmark med en ökning på över nio procent jämfört med samma månad 2016. Mest minskar mjölkinvägningen i Malta, Grekland, Lettland, Litauen och Ungern med en nedgång på mellan 1 och 10 procent. EU-kommissionens senaste prognos talar om en ökning av mjölkproduktionen med 1,5 procent för kalenderåret 2017 jämfört med 2016. För 2018 är prognosen en ökning av mjölkinvägningen med 1 procent.

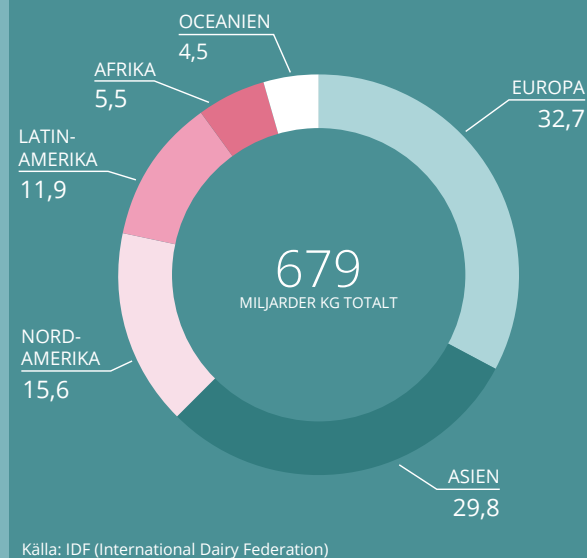
Sverige. Under våren och sommaren skedde en återhämtning för den svenska mjölkinvägningen efter nedgången under 2016. Sedan slutet av juni har mjölkinvägningen legat på ungefär samma nivå som för ett år sedan. Under januari-oktober minskade landets mjölkinvägning med 1,3 procent. De senaste fyra veckorna var mjölkinvägningen lika stor som under motsvarande period i fjol. Betydligt färre mjölkgårdar har lagts ned under sommaren och hösten än de senaste åren. Samtidigt har den genomsnittliga mjölkavkastningen fortsatt att öka. Under de tre senaste månaderna var mjölkavkastningen 2,0 procent högre än vid samma tid 2016.

Den ekologiska mjölkinvägningen fortsätter att öka, i första hand tack vare ett ökat antal nya ekologiska mjölkgårdar. Under årets tio första månader har den ekologiska mjölkinvägningen ökat med 10,3 procent och utgör nu 15,2 procent av den totala mjölkinvägningen. I oktober 2017 hade 15,6 procent av de svenska mjölk-

företagen ekologisk mjölkproduktion.

Under de 12 senaste månaderna (oktober 2016-september 2017) minskade antalet 1:a inseminationer med 3,5 procent. Utvecklingen för antalet 1:a inseminationer har dock förbättrats de senaste månaderna.

Den globala mjölkproduktionen 2016 Procent



30 procent av världens mjölkproduktion sker i Asien medan EU har en andel på 24 procent. Oceanien, som är stor mejeriexportör, står för mindre än fem procent av den globala mjölkproduktionen.



Mjölkföretagen

Lönsamhetsnivån har legat på en relativt gynnsam och stabil nivå de senaste månaderna. Det har bidragit till en ökad optimism bland landets mjölkföretagare. En förbättrad ekonomisk situation har även gjort det möjligt att åtgärda skulder och eftersatt underhåll.

God framtidstro. Det finns en fortsatt god optimism bland Sveriges mjölkföretagare. Drygt varannan mjölkföretagare säger att de har en positiv eller mycket positiv framtidstro de kommande tre åren. Det framkom vid en nyligen genomförd undersökning, gjord av LRF Mjolk, bland mjölkföretagare som är väletablerade, nyinvesterade eller befinner sig i en tillväxtfas – en grupp som utgör omkring 90 procent av landets mjölkföretagare. Av de tillfrågade svarade 40 procent att de inom fem till tio år kommer att göra en större om eller tillbyggnad av gårdens mjolkproduktion. I undersökningen framkom det också att företagets främsta problem och utmaningar för att utveckla sin mjolkproduktion och sitt företag handlar om mark, otillräcklig lönsamhet samt lagar och regler.

Lönsamhetsutveckling. Lönsamhetsnivån har varit på en relativt gynnsam och stabil nivå under de senaste månaderna. Nyckeltalet mjölkintäkt minus foderkostnad för LRF Mjölks två typgårdar har legat på oförändrad nivå de senaste tre månaderna, vilket beror på små förändringar av avräknings- och foderpriserna. För företag med konventionell produktion är nettot på en nivå som är den högsta på mer än tio år. I december 2017 beräknas nyckeltalet vara omkring 2,15 kr/kg för typgården med konventionell inriktning och cirka 2,35 kr/kg för typgården med ekologisk produktion. Det är cirka 55 respektive 10 öre/kg högre jämfört med december 2016.

En ökad mjölkavkastning tillsammans med högre avräkningspriser för mjölken och större besättningsstorlek, betyder att nettot mjölkintäkt minus foderkostnad är cirka 730 000 kronor högre för typgården med konventionell produktion. Motsvarande förstärkning för helåret 2017 för typgården med ekologisk produktion beräknas vara närmare 350 000 kronor.

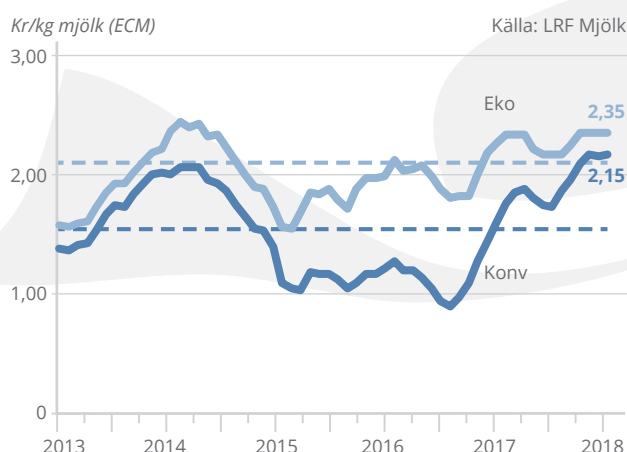
Under de närmste tre till sex månaderna finns det signaler om en något försämrad ekonomisk situation. Världsmarknadspriserna på flera mejeriprodukter har fallit, även om den grundläggande efterfrågan är fortsatt

god. Samtidigt har svenska kronan försvagats vilket bland annat kan betyda högre priser för kraftfoder och energi.

Mjölkintäkt. De genomsnittliga avräkningspriserna har varit stabila sedan oktober. I december beräknas priset för konventionell mjolk vara i genomsnitt 3,70 kr/kg, vilket är 19 procent mer än ifjol och 31 procent högre jämfört med december 2015. Jämfört med december 2015 och 2016 har avräkningspriset på ekologisk mjolk höjts med 15 respektive sex procent till 4,70 kr/g.

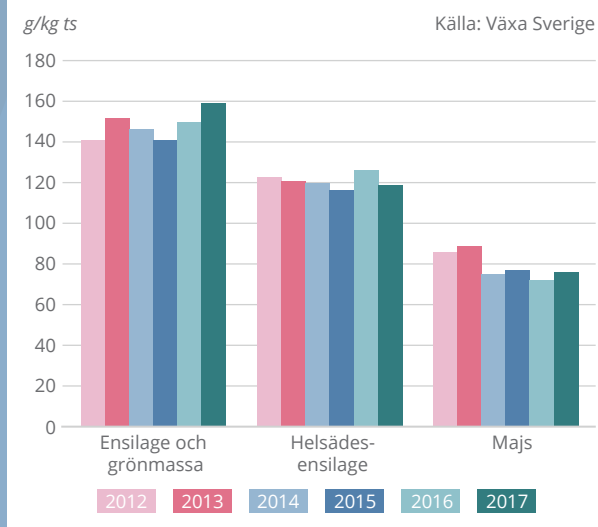
Foder. Spannmålspriserna har haft en fortsatt fallande pristrend under hösten. Höga ingående spannmålslager globalt, en svagare efterfrågan och höjda prognoser över utgående lager för säsongen 2017/2018 bidrar till prisutvecklingen. Priset på raps har också gått ner under året vilket till stor del har gynnats av en större rapsareal i världen. Samtidigt har priset på soja utvecklats i andra riktningen. Där har priset bland annat påverkats

Utveckling Mjolk minus foder



Lönsamheten har varit stabil på en relativt gynnsam nivå de senaste månaderna. Det speglas av LRF Mjölks nyckeltal mjölkintäkt minus foderkostnad, vars genomsnittliga nivå under perioden 2006-2017 har legat på 1,55 respektive 2,10 för konventionell och ekologisk mjolk.

Grovfodrets råproteininnehåll 2012–2017



Årets ensilage och grönmassa är mycket proteinrikt i hela landet och är mellan 6,6–13,6% över genomsnittliga nivåer för de senaste åren i de tio olika regionerna. Proteininnehållet hos helsädesensilaget är något lägre och för majsens nära normala nivåer.

av minskad produktion i USA, som är världens största producent och näst största exportör av soja.

Effekten av lägre internationella priser för spannmål och rapsmjöl, samt högre pris på sojammjöl gör att kraftfoderpriserna är relativt stabila. En försvagad krona de senaste månaderna har inneburit att svenska kraftfoderpriser inte fullt ut gynnats av den internationella prisutvecklingen.

Vallskörden skiljer stort i landet i år. I många områden har mjölkföretag fått gott om foder. Andra mjölkföretag i främst Mälardalen, Östergötland och delar av Västergötland har en stallsäsong med utmaningar med låga volymer efter en sen vår, en växtodlingssäsong med låga temperaturer och nederbörds mängder.

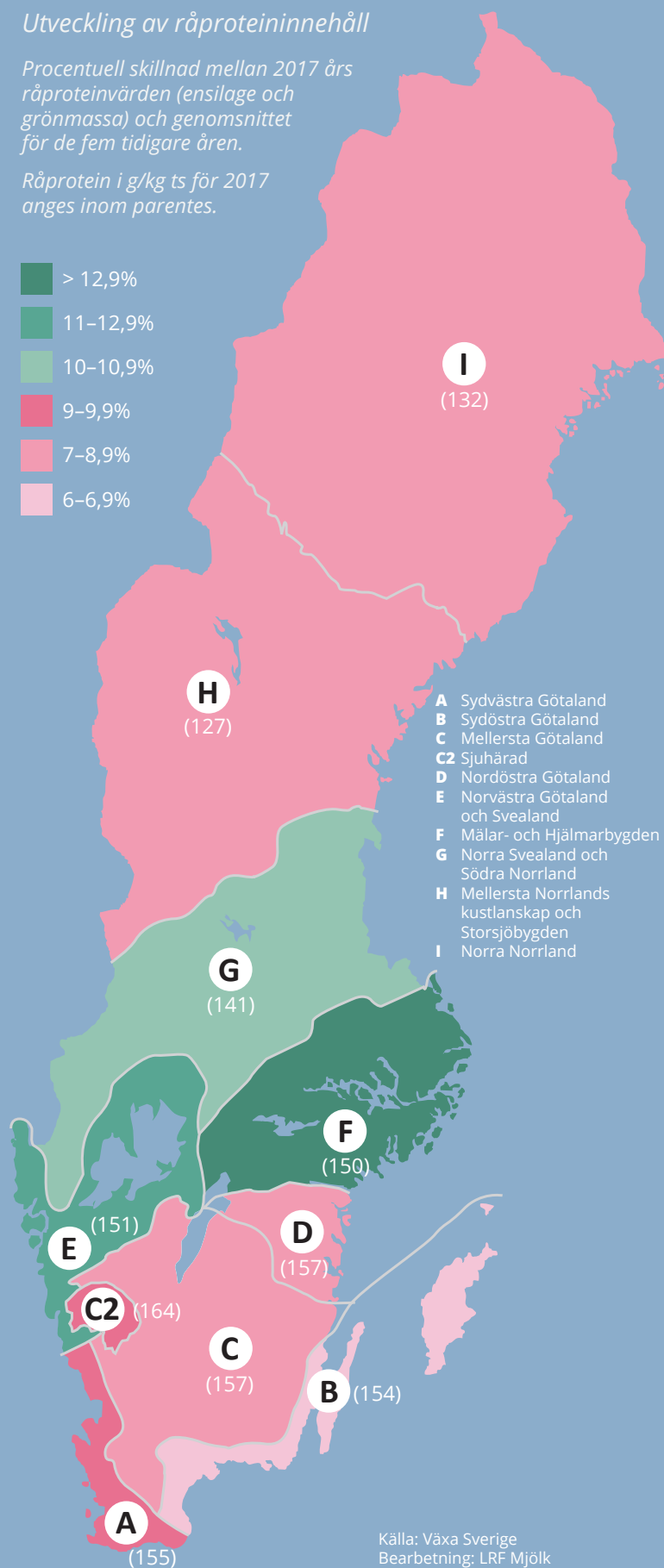
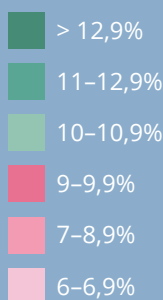
Säsongen har resulterat i att vallensilaget överlag har ett förhållandevis lågt till normalt energiinnehåll, men mycket höga värden av råprotein. Näringsinnehållet för helsädesensilaget uppvisar relativt svagt näringsvärde av både råprotein och omsättbar energi, enligt Växa Sveriges foderstatistik. I norra Sverige har dock helsädesensilaget ett något bättre energiinnehåll än normalt. Majsens näringsvärden, för både råprotein och omsättbar energi, som ligger nära genomsnittet för de senaste fem åren.

Med den regniga hösten följde problem att bärga halm. Bristen på halm kan för flera företag vara ett större bekymmer än låga volymer ensilage. Det märks inte minst på priset för halm som har stigit med mer än 50 procent jämfört med för ett år sedan och förväntas fortsätta stiga längre in på stallsäsongen.

Utveckling av råproteininnehåll

Procentuell skillnad mellan 2017 års råproteinvärden (ensilage och grönmassa) och genomsnittet för de fem tidigare åren.

Råprotein i g/kg ts för 2017 anges inom parentes.



Källa: Växa Sverige
Bearbetning: LRF Mjolk



Fördjupning: Foderstrategier på svenska mjölkgårdar

Foderkostnaden är den största kostnadsposten i ett mjölkföretag. Det är motorn i företaget – att förädla gräs och andra fodermedel till ett näringstätt livsmedel som kan förädlas till en stor mängd produkter. Det gör att kornas foder är intressant ur flera hållbarhetsaspekter.

Därför är det inte konstigt att många undrar vad och hur mycket en svensk mjölkko äter. Detta är något som inte är helt självklart att uppskatta. Samma svårighet finns i andra länder. Det saknas bra statistik inom detta område. Utmaningen ligger främst i att kunna mäta hur mycket grovfoder kor äter. "Kons tallriksmodell" i Sverige består av cirka tolv kilo torrsubstans (ts) grovfoder och åtta kilo ts kraftfoder per dag, visar en färsk undersökning av Växa Sverige och LRF Mjolk.

Foderstaten varierar naturligtvis stort i landet och mellan mjölkföretag och styrs i stor utsträckning efter kornas avkastning. Foderstrategin kan sträcka sig från mer eller mindre gräs- och betesbaserad till att ha en bas i vall- och majsensilage kombinerat med egen kraftfoderblandning. Vanligast är en strategi med en blandvall som bas som kombineras med spannmål, koncentrat och mineraler, alternativt ett färdigfoder. Den största andelen av fodret produceras i regel på den egna gården eller i dess närhet.

Vad korna äter speglas av vilka naturgeografiska förutsättningar som finns för att odla olika grödor med ett skördeutfall och en ekonomisk kalkyl som är hållbar. Även möjligheter till samarbeten och tillgång till maskinstationer påverkar vad som odlas på gårdarna och som därmed vad som kan utfodras. Likaså skiljer också tillgången på olika biprodukter som till exempel HP-massa och drank.

Andelen grovfoder har under de senaste 15 till 20 åren ökat från cirka 50 till 60 procent. Denna betydan-

de ökning kan förklaras av flera orsaker. En av de främsta är att man i Norden har ett nytt fodervärderings-system, NorFor sedan 2008 som har varit positivt för att öka mängden grovfoder i foderstaten. Samtidigt har kunskapen i branschen förbättrats – allt ifrån tillämpad forskning, erfarenhetsutbyte och att mjölkföretagarna får fram ett grovfoder som håller högre näringsmässig hygienisk kvalitet.

I södra Sverige har andelen majs blivit vanligare. Hetsädesensilage är mer utbrett i de områden med sämre förutsättningar för spannmålsodling. Ensilage från blandvallar är dock fortfarande det vanligaste grovfodret i såväl södra, som mellersta och norra Sverige.

Tittar man på näringsvärdet så kan man förenklat se att vallensilage är rikare på protein, jämfört med hetsädesensilage men framför allt majsensilage. Majsensilage har däremot betydligt högre energiinnehåll. Näringsinnehållet varierar dock stort för alla typer av grovfoder som odlas på gårdarna. Både mellan år och mellan gårdar. Det betyder också att till exempel att gårdar med majs eller hetsädesensilage ofta kompletterar detta med ett vallfoder med högre proteininnehåll.

I de få jämförelser som finns av foderstater mellan länder kan man konstatera att vi har en hög fodereffektivitet. Det vill säga svenska mjölkföretagare kan producera mycket mjölk per kilo ts foder. Grovfoderandelen är jämförbar med våra grannländer. Samtidigt är andelen majs större i många konkurrentländer som till exempel Danmark, Nederländerna och Tyskland.

Redaktion

ANSVARIG UTGIVARE

Fredrik von Unge

ANALYS OCH TEXT

Lennart Holmström

Agneta Hjällström

GRAFIK OCH LAYOUT

Jan Petersson

Birgitta Checa

KONTAKTA REDAKTIONEN

mjolkrapporten@lrf.se

www.lrf.se/mjolk

Citera oss gärna, men ange källa!